

LBRIS

We know
books

RAMONA PĂUNESCU

*Nu-mi spune Ana,
când lumea mea se destramă*

roman

TRITONIC

București - 2024

1.

Nu e nimic neobișnuit ca la vârsta maturității să ne găsim într-un scenariu diferit de cel pe care l-am construit, cu mintea, în anii copilăriei și ai adolescenței.

Oamenii pe care îi întâlnim, întâmplările prin care trecem, alegerile pe care le facem modelează o lume diferită de cea imaginată. Realitatea ajustează proiecțiile noastre timpurii sau ajunge chiar să le înlocuiască integral. Viața noastră este sculptată de forțe exterioare, unite de obiective necunoscute nouă, al căror sens ne rămâne, de cele mai multe ori, străin.

Viața mea nu face excepție de la această metamorfoză infidelă a vieții imaginate în realitate trăită.

E așa de diferită existența mea față de felul în care-mi imaginasem că va arăta viața, încât mă întreb adesea ce s-a întâmplat cu toate visele mele, cu toate imaginile pe care le proiectasem atât de detaliat încât aproape le percepusem mișcarea și respirația. Mă întreb cine sunt, cine am devenit în anii care s-au scurs, de ce mi-e atât de greu să mă conectez cu mine, să mă recunosc, să mă accept pe deplin.

Undeva, pe parcurs, trebuie să se fi produs un scurtcircuit, un eveniment care a tăiat legături esențiale între mine cea de atunci și cea de acum. Asemenea unui pod sărit în aer sub presiunea devastatoare a unui explozibil, trecutul și prezentul atârnă frânt pe cele două maluri ale existenței, ca două lumi separate, incomplete, incapabile să se sudeze la loc, să se reconecteze.

Trăiam uneori un vag sentiment de recunoaștere, o nevoie de reîntregire. Priveam nostalgic silueta care îmi părea familiară, aflată la celălalt capăt al podului, oprită brusc pe malul abrupt. La fel ca mine, incapabilă să parcurgă distanța care ne separa fără a se prăbuși în abis. Nu ne puteam întâlni undeva la mijloc, podul nu mai exista. Ceva, cineva (eu?) distrusese legăturile brusc, crud, neașteptat. Pierdusem o parte esențială din mine, și nu reușeam să găsec o cale prin care să o recuperez.

Săptămâni în șir, poate chiar luni, reușeam să-mi duc existența în această formă amputată, fără opriri, reflecții sau ajustări. Experimentam chiar o stare de mulțumire venită dintr-o acceptare incontestabilă a imperfecțiunii vieții în ansamblu, cuplată cu o neputință organică temporară de a chestiona evenimentele și reacția mea la ele. Un vag sentiment al pierderii rămânea constant în interiorul meu, ca un parfum pe care după ce l-ai folosit o perioadă îndelungată nu îl mai simți, nu-l mai miroși. Un dulce-amar, un val, o pală de vânt mă purtau înainte.

Nu era o regulă, cel puțin nu una pe care să o cunosc și după care să mă ghidez, care să anticipeze ceea ce am ajuns să numesc *trezirea din amorfie*. Uneori plânsul unui copil, disperarea, oboseala sau frustrarea pe care sunetele lui le transmiteau către lume. Dar și râsul acela total, necenzurat, bucuria fără margini, trăită cu toată ființa lui mică și delicată. O tamponare între două mașini sau cuvintele grele aruncate de oameni unii altora. Sărăcia respirată prin toți porii. Un cuplu ținându-se de mână, cu degetele înlănțuite, posesive. Ușa unei biserici pe care nu reușeam să o deschid.

Mă opream pentru o clipă, înainte ca durerea și deznădejdea să învăluie tot, înainte să doară. „Nu mă doare nimic,” așa fi zis, „nu pot numi această durere care nu se vede, nu am

nicio rană, nicio tăietură, nicio fractură, nu am nimic spre care să arăt. Dar doare, e numai durere. Sunt numai durere.”

Mă învălui cu totul în straturile nesfârșite ale acestei stări, în care, paradoxal, golul și suferința coexistă, așa cum singurătatea nu încetează chiar dacă ești înconjurat de oameni. Și vreau să înțeleg, am nevoie de răspunsuri la întrebări simple, primordiale. Vreau să știu cine sunt, cine am devenit, de ce sunt așa cum sunt și, mai ales, vreau să știu cum să traduc în cuvinte stări și trăiri indescritibile.

Andrei m-a sunat, dar nu eram capabilă să vorbesc. I-am trimis un mesaj scurt. „Sunt acasă. Vino când vrei.”

A venit, dar îi evit privirea, așa cum și el îmi evită stările. Am căzut de acord să avem această relație simplă, în care nu vorbim despre trecut și să nu facem planuri pentru viitor. Nimic complicat, nimic asumat. În limitele pe care eu le-am impus, și nu el. Aproape că nu ne mai vorbim. „Hei, Ana, unde ai plecat?”, mă întreabă ușor îngrijorat, după ce intră și mă găsește dusă pe gânduri, sprijinindu-mi capul în palme. „Hai, nu te mai gândi, știi că nu ajungi nicăieri cu toate gândurile astea...” Încearcă să glumească, să mă scoată din starea în care nu-i place să mă vadă. „Hai să te fut,” îmi șoptește la ureche și încerc să îmi controlez reacția la acest cuvânt, grimasa din colțul gurii.

Fac un efort să-l privesc în ochi, să văd ceea ce știu deja și să mă las încă o dată prinsă în acest dans în care fiecare dintre noi își caută părțile lăsate în urmă, rătăcite sau abandonate, uitate. Știu că n-o să dezvăluie niciodată totul, n-o să ofere niciodată mai mult din el pentru că nici el nu știe cum. Se rezumă doar la bucăți din el, pe care le completează uneori cu câteva amintiri din trecut pe care vreau să le știu, deși nu le cer. Și nici nu pot cere mai mult, nu poți cere mai mult decât dai la rândul tău. Nu că n-aș vrea s-o fac. Ne apropiem disperati, curățăm frustrări și reglăm impulsuri,

trăim o singurătate neîmpărtaşită. Ar putea fi mai mult decât apropiere fizică, dar acum nu-i permitem să devină mai mult. Rămâne o îmbrățișare disperată, o căutare oprită la graniță, o neputință de a deschide porțile către o contopire totală. Mă așteaptă să ating punctul fără întoarcere și abia apoi îl traversează pe al lui. Suntem conectați fizic, dar ne trăim izolat prăbușirea în gol, incapabili să ne oferim sufletele ofrandă.

Mă privesc apoi în ochi câteva secunde în oglinda de la baie, îmi dau după ureche o șuviță încurcată de păr, respir adânc și mă întorc în dormitor. Andrei mă așteaptă la marginea patului, cu coatele pe genunchi, cu mâinile în păr.

– Ana? îmi spune, o întrebare care nu este dusă mai departe.

– M-a sunat mama. Doamna Valeria a murit. O să lipsesc câteva zile.

Închid ochii, îi deschid din nou, mă uit la el, dar nu-l văd. Sunt deja departe.

– Trebuie să văd ce e de făcut cu casa, va trebui să semnez niște acte, poate s-o vând.

Nu intru în alte detalii, chiar nu știu ce o să fac.

– An, dacă pot să te ajut cu ceva..., adaugă în timp ce își îmbracă pantalonii și mă privește intens preț de câteva secunde, după care își mută atenția spre cureaua pe care încearcă să o treacă prin toate găicile beteliei.

Fac un gest de refuz cu mâna și-l privesc absentă.

– Le ai și tu pe ale tale, e o perioadă complicată pentru amândoi.

Mă surprinde când se îndreaptă spre bucătărie și pornește aparatul de cafea. N-a mai făcut asta de ceva vreme. Mă așteptam să se îndrepte deja spre hol și să-și ia la revedere, amintind în treacăt de un caz foarte greu la

care lucrează, de termene limită pentru depunerea actelor, de șefi agasanți.

– Vrei să vorbim? mă întreabă în timp ce cotrobăie prin dulapuri după cești și mă surprind privindu-l din nou în ochi, întrebându-mă ce s-a schimbat. Deschid frigiderul și îi întind cutia cu lapte, căci știu că îi place un strop de lapte în cafea.

– Nu e nimic de vorbit. Ezit câteva clipe, cât degetele lui le ating pe ale mele când apucă cutia. Cu cealaltă mână îmi apucă bărbia și îmi caută privirea, vrea să spună ceva, apoi se răzgândește. *Știi, te-am avertizat de la început, știi cum sunt*, așa vrea să-i spun.

Aș vrea să-l apuc de mâna cu care îmi ține bărbia și să i-o dau la o parte. Aș vrea să o țin strâns chiar în locul în care e acum și să o îmbrac posesiv cu mâna mea. Să-l întreb „Mă mai iubești? Cine e Iulia?” Nu fac nici una, nici alta. Îmi mut privirea și mă uit în gol. Îmi întoarce spatele și pune puțin lapte în cafeaua lui, după care îmi întinde ceașca pregătită pentru mine, abandonând cutia pe blatul bucătăriei. Cafea neagră și amară, fix așa cum o beau.

– Săptămâna viitoare sunt foarte prins, procesul ăsta îmi scoate peri albi, dar vorbim oricând. Îmi dai un semn când te întorci.

Încuviințez din cap cu puțină convingere. Cine știe dacă o să mă întorc sau cine o să se întoarcă în locul meu. Sorb din cafea privind absent pe fereastra bucătăriei. Face la fel. Oftează ușor, își drege vocea și pune ceașca lui în chiuvetă, după care mă sărută cast pe frunte. Îmi ia ceașca și o așază lângă a lui, apoi se îndreptă spre holul de la intrare.

– Ana, sunt aici dacă vrei să vorbim.

– Știu, îi răspund. Știu.

– Pa! spune în cele din urmă, înainte de a închide ușa în urma lui.

– Pa! răspund după câteva secunde, când aud sunetul care anunță sosirea liftului și știu sigur că nu mai are cum să mă audă. Iau ceștile de cafea și le pun în mașina de spălat vase, pun laptele înapoi în frigider și curăț picăturile de cafea rămase pe blat. Mă îndrept spre dormitor și mă apuc de împachetat.

2.

Am 26 de ani și locuiesc singură de când aveam 19. Am plecat de acasă când am intrat la facultatea de limbi străine și am locuit patru ani într-un cămin studentesc împreună cu o colegă de cameră care era mai mult plecată. Asta ne-a ajutat să ne tolerăm la început și apoi să ne înțelegem din ce în ce mai bine. Aveam firi atât de diferite, încât ar fi fost un dezastru să ne vedem zi de zi, dar, întâlnindu-ne rar, reușeam să scoatem ce era mai bun dintr-o relație de prietenie.

Roxana voia mereu mai mult, mereu ceva nou, își dorea să fie în centrul atenției și se plictisea repede. Era mereu în căutarea a ceva dinafara ei, râdea des, zgomotos și mă privea uneori încruntată, de parcă nu se hotăra în privința mea, dacă să mă placă sau nu. Dar își ținea mereu promisiunile față de mine, uneori mă trăgea după ea prin zgomotul orașului, prin magazine de haine și parfumerii. Intra în cabinele de probă cu câte zece rochii de-odată, ignorând vânzătoarele care îi explicau că poate proba maxim patru produse. Se dezbrăca cu nonșalanță, lăsând perdeaua cabinei pe jumătate deschisă și își scutura șoldurile rotunjite pentru a face să alunece rochiile care rămâneau blocate în drumul lor spre podea pentru că nu se obosea să le deschidă fermoarele mai întâi. Proba două-trei rochii, apoi se schimba în hainele ei și ieșea din cabină. „Gata, m-am plictisit, hai să facem ceva!” spunea grăbită și o urmam în parfumerii, de unde ieșeam machiate și mirosind a parfumuri scumpe.

„Ești prea cuminte, Ana, trebuie să bem ceva, să sărbătorim. Îți vine tare bine verdele, să-ți dai mereu cu verde la ochi!”

Ne așezam la o terasă și Roxana comanda nonșalantă două cocktail-uri. „Ce sărbătorim?” o întrebam amuzată. „Nu știi, orice, e mereu ceva de sărbătorit. Am terminat sesiunea! M-am despărțit de Ștef!” „Te-ai despărțit de Ștef?” o întrebam prefăcându-mă surprinsă. Roxana se despărțea mereu de cineva. „Mă plictisea îngrozitor, nu reușeam să-l conving să ieșim seara deloc, știi cum sunt eu, am nevoie de oameni, de muzică, de dans, mă oflesc dacă nu ies...”

Mă privea fix câteva secunde, apoi continua: „Ana, zău, nu știi cum reușești să arăți atât de fresh când stai ore în șir în bibliotecă!” Își examina scurt oja de pe unghii, strâmba din nas și continua: „Ana, o să vezi, o să câștigăm concursul de traducători la Bruxelles și o să ne umplem de bani! O să ne îmbătăm în fiecare seara! E neplăcut că va trebui să stăm închise în cabinele alea câteva ore pe zi,” adăuga, „dar o să ne descurcăm, nu?” mă întreba cu speranță în glas. Roxana avea deja bani, părinții ei erau avuți, nu-i înțelegeam această nevoie. Nu-i spuneam că nu îmi doream să plec nicăieri, eram deja într-un loc pe care îl alesesem.

„Mai vedem,” răspundeam evaziv, „știi că mi-aș dori postul ăla de traducător la editură”... Mă privea aproape înfuriată: „Ana, știi bine că aici nu e nimic de făcut! Darling, aici nu avem nicio șansă, e așa de plictisitor totul, așa de trist și de cenușiu, nu știi cum rezști, pe bune, uneori chiar nu te înțeleg!” Zâmbeam amuzată la gândul că Roxana ar putea face un efort susținut să cunoască pe cineva, dar nu răspundeam și continua tot ea „dar asta nu înseamnă că nu-mi place de tine, îmi place chiar foarte mult și nu sunt mulți oameni care îmi plac. Sunt aproape patru ani de când ne știm, Ana, îți dai seama?”

Și mie îmi plăcea de ea, era tot ceea ce nu eram eu. Îi stătea bine așa cum era, nestatornică și lipsită de inhibiții. Îmi place mult de ea și acum, este singura mea prietenă adevărată. Vorbim regulat la telefon și ne vedem de câteva ori pe an.

Eu locuiesc în apartamentul cu două camere pe care l-am cumpărat imediat după ce m-am angajat la editură, cu credit și cu banii lăsați de străbunica. Roxana locuiește la Bruxelles și ultimul prieten de care mi-a vorbit era un francez despre care spunea că „nu e nimic serios, doar așa, ca să treacă timpul” apoi a continuat, schimbând subiectul: „Ana, darling, e prea multă ploaie în Bruxelles-ul astă, nici nu-ți închipui cum e să locuiești aici mai multă vreme, îți vine să-ți iei câmpii, nu alta.”

De fiecare dată când vorbim insistă să o vizitez, iar eu nu promit nimic, răspund mereu evaziv și îi spun că o aștept în schimb să ieșim la o terasă cu scaunele îndreptate fix spre soare. „Negreșit, Ana, abia aștept concediul din vara asta, negreșit!”. Și îi răspund cu sinceritate că și eu abia aștept, bucuroasă că în lumea ei nestatornică eu sunt una dintre puținele constante. Bucuroasă că în lumea mea există cineva de atâția ani și că acel cineva e Roxana.